

Samskabelse og social innovation i praksis

Oplæg for MSE-studerende, RUC

6. marts 2015

Ia Brix Ohmann

Konsulent & facilitator, Master i Socialt Entreprenørskab (MSE5)

Disposition

1. Kært barn har mange navne
2. Et eksempel fra Ældre Sagens frivillige arbejde
3. Hvad er "the promise"?
4. Hvor ligger bremserne?

**KÆRT BARN HAR
MANGE NAVNE**

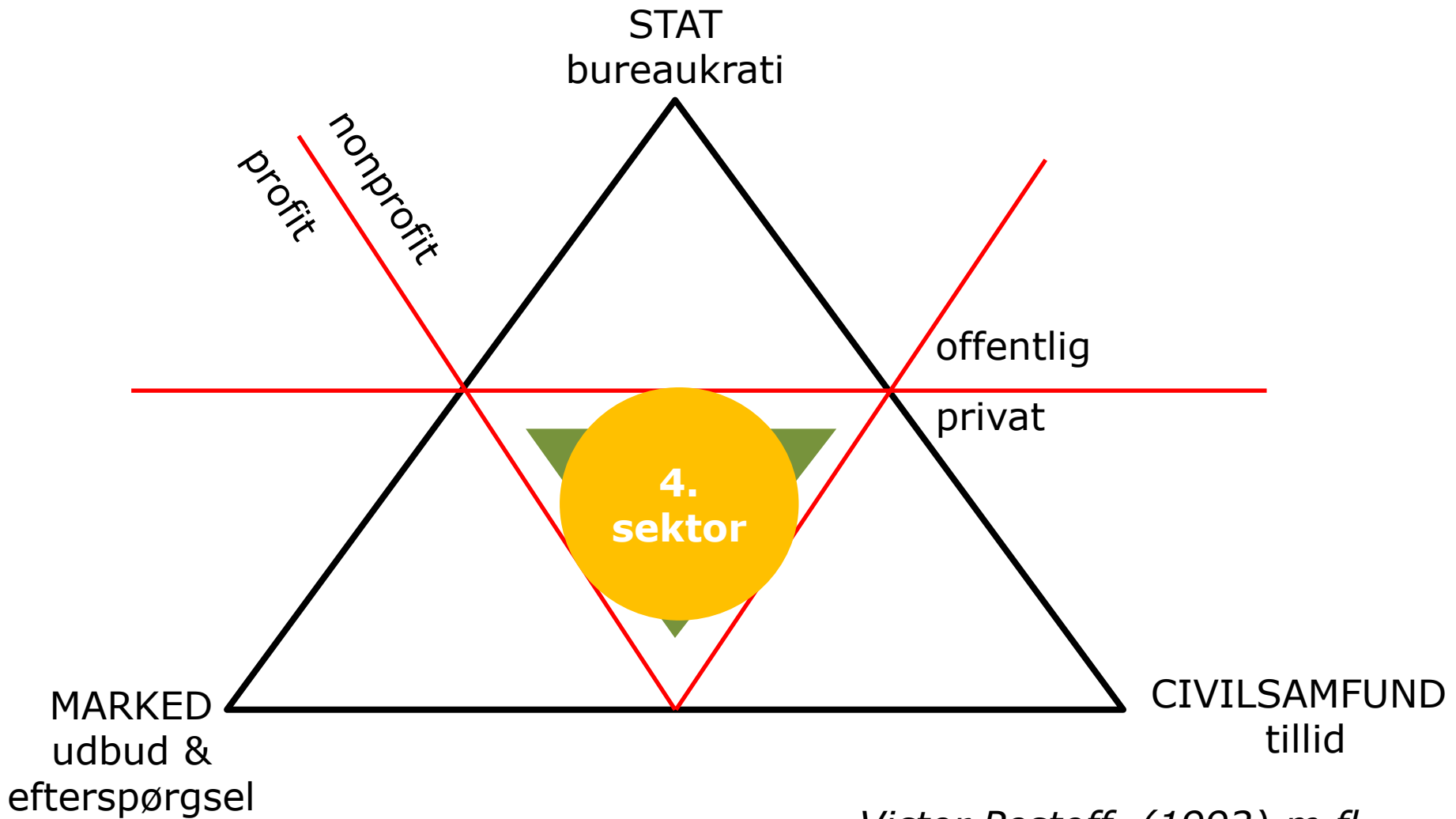
Kært barn har mange navne

Borgerinddragelse, tværsektorielt samarbejde, co-creation, samskabelse, social innovation...

...Er det ikke bare gammel vin på nye flasker?

Velfærdstrekanter

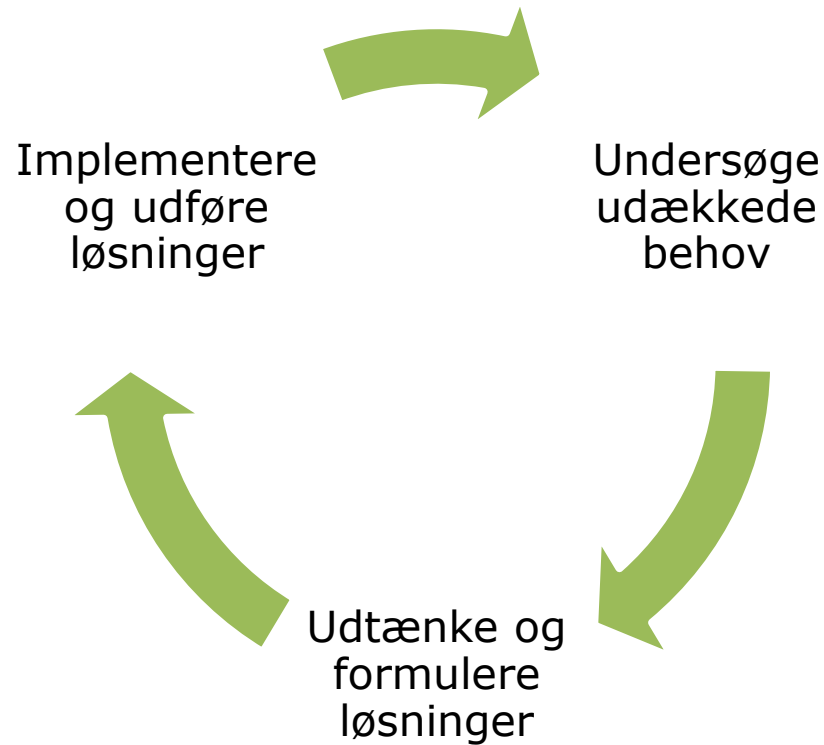
- Victor Pestoff (1992) m.fl.

Den frivillige sektors rolle i socialpolitikken

“Lad os indledningsvis slå to ting fast. Den ene er, at den ny interesse for den frivillige sektor ikke bør lede til en proportionsforvrængning; den offentlige sektor er i alle henseender den altdominerende på det socialpolitiske område. Den anden er, at der intet nyt er i et såkaldt “velfærdsmiks”. Den frivillige sektor har under opbygningen af velfærdsstaten ofte været i første række med at løse en række opgaver – først på egen hånd, senere som “producent” for den offentlige sektor”.

- Inger Koch Nielsen i antologien, “Hvem løser opgaverne i fremtidens velfærdssamfund”, SFI 1997

Samskabelse & social innovation

- *Sammen om velfærd: Bedre løsninger med social innovation.*
Af Karsten Frølich Hougaard og John René Keller Lauritzen (2014)

SPISEVENNER I ÆLDRE SAGEN

Maden smager bedst i godt selskab

Hver tirsdag får 86-årige Grete Saysette besøg af en spiseven fra Ældre Sagen i Odense

Spisevenner

2009: Rådmanden i Odense kommune har inviteret foreninger på ældreområdet til budgetmøde

- Efter den formelle dagsorden er gennemført fortæller rådmanden om en stor udfordring med småtspisende ældre → dehydrering og underernæring: "Vi ved ikke hvad vi skal stille op"...
- Ældre Sagens formand: "Jeg fik ideen lige på stedet. Vi måtte gøre noget for at nå de ældre".

Spisevenner

- Ideen: Frivillige kan spise sammen med de småtspisende ældre.
- Rådmandens reaktion: "Han blev fyr og flamme og sagde, at det var en god ide, og at det måtte vi sætte i gang med det samme"
- Samtidigt havde en medarbejder (og ildsjæl) i Odense kommune fået en lignende ide. Medarbejderen = kontaktperson og Ældre Sagens formand gik herefter sammen
- Initiativet kom i gang halvandet år efter ideen var født

Spisevenner

Udfordringer

- Politiske niveau skulle vedtage at den frivillige kunne få et gratis måltid mad
- Kamp om det kun var ældre på den kommunale madordning, som kunne få en spiseven
- Ledere og medarbejdere i hjemmeplejen skulle forstå projektet og være med til at gøre det til virkelighed

”Der var for meget bureaukrati og automatik i den måde, vi tænkte det her på. Man skal kigge embedsfolkene i øjnene og spørge: Er vi nu gået langt nok? Eller har vi bare gjort det nemmeste? Ældre Sagen tog heldigvis bladet for munden og italesatte tingene som de var. Havde de ikke taget initiativ, var ‘Spisevennerne’ ikke blevet til noget.”

- Jane Jegind, ny rådmand på posten

”Udfordringen var, at kommunen skulle forstå, at de skulle stå for at skaffe navnene på ældre, der havde behov for og var interesserede i tilbuddet. Det tog lang tid, vi trippede, og vi syntes, det gik alt for langsomt. Vi havde fundet frivillige – og når de er fundet, kan man ikke bare holde dem hen. De vil gerne i gang.”

- Kathrine Sørensen, Ældre Sagens formand i Odense

“Vi har haft et fantastisk samarbejde med Ældre Sagen. Deres kontaktperson har jo også gjort alt for hele tiden at finde nogle rigtig gode spisevenner”.

- *Susanne Baden Korch,
kontaktperson for Spisevenner, Odense kommune*

”Susanne [kommunens kontaktperson] kunne gå begge veje. Hun forstod os som frivillig forening og kunne samtidigt få ledere og medarbejdere i kommunen i tale. Hun forstod, hvor vigtigt det var at informere hjemmeplejen og få dem i gang med at finde de ældre”

- Kathrine Sørensen, Ældre Sagens formand i Odense

Spisevenner

- Siden projektet for alvor kom i gang i løbet af 2010:
 - Mindsket ensomhed
 - Øget livskvalitet og vægt
- Knap 30 lokalafdelinger i Ældre Sagen er gået i gang med spisevenner
- Flere hurdler: skatteregler, visitering, håndtering af borgernes henvendelser

Trekanten

- **Borgerens perspektiv:** Har fokus på omsorg, hjælp, retssikkerhed, værdighed, gennemskuelse...
- **Den frivilliges perspektiv:** Har fokus på om det opleves som frivilligt, meningsfuldt, indflydelse, beskyttelse, personlig glæde...
- **Den ansattes perspektiv:** Har fokus på tryk i ansættelsen, gode arbejdsvilkår, god samvittighed, både hårde og lette arbejdsopgaver, meningsfuldt arbejde...

"Samskabelse ... handler ikke bare om den konkrete produktion af en ydelse, men om at man *skaber* løsningen sammen – altså når kommune, borgere og civilsamfund går sammen om at skabe noget helt nyt, ingen af dem hver især kunne have frembragt. Det betyder fx, at kommunen kan sige til en forening: "Vi bliver ved med at have sløje resultater af vores indsatser på det her område. Vil I ikke være med til at finde ud af, hvad vi sammen kan gøre?"

Samskabelse mellem kommune og frivillige er en måde at samarbejde på, hvor vi kombinerer vores ressourcer om et problem, der ikke er klart defineret. Så starter vi med at definere problemet, og dernæst forsøger vi at finde en løsning i fællesskab. Samskabelse rummer en helt anden åbenhed for og accept af, at vi er gensidigt afhængige".

- *Klaus Majgaard, PhD om offentlig styring (2014) og fhv. næstformand i Frivilligrådet*

**HVAD ER "THE
PROMISE"?**

RessourceDanmark

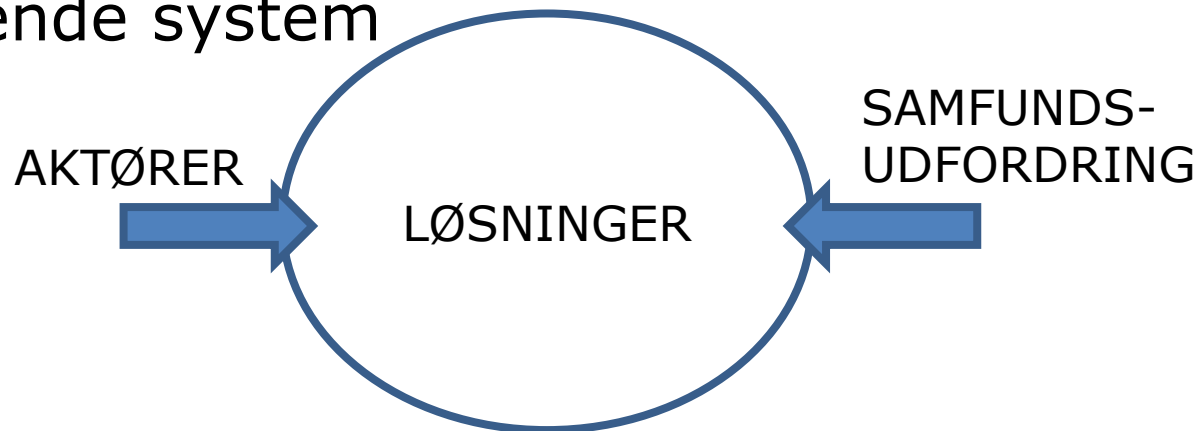
Mandagmorgen

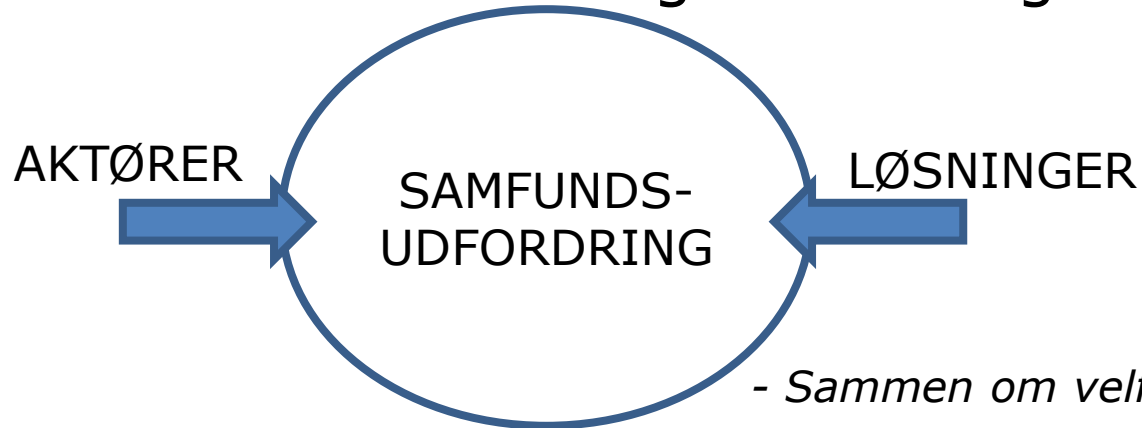
<http://vimeo.com/61615245>

Social innovation

- Reformer = Forbedringer med udgangspunkt i det eksisterende system

- Social innovation = Udfordringsdrevet tilgang

- *Sammen om velfærd (2014)*

Kommunen version 3.0

Lisbeth Binderup, kommunaldirektør, Skanderborg Kommune

	Kommunen 1.0 (frem til ca. 1970)	Kommunen 2.0 (ca. 1970-2007)	Kommunen 3.0 (fra år 2007 og frem)
Kommunen er...	en myndighed	en organisation	et lokalsamfund
Kommunen møder borgerne som...	undersætter	kunder	ressourcestærke, aktive samfundsborgere
Politikernes opgave er...	at afgøre enkeltsager	at styre organisationen	at lede lokalsamfundet

Fortsættes...

Kommunen version 3.0

	Kommunen 1.0 (frem til ca. 1970)	Kommunen 2.0 (ca. 1970-2007)	Kommunen 3.0 (fra år 2007 og frem)
Politikerne virker ved at...	behandle sager på formelle møder	sætte mål og økonomiske rammer i dialog med fagfolk og kunder	præge dagsordenerne og stimulere aktiviteter i lokalsamfundet
Succeskriteriet for den gode kommune er...	retssikkerhed	faglig kvalitet, kundetilfredshed og effektivitet	et attraktivt og innovativt lokalsamfund hvor alles ressourcer er i spil

Fortsættes...

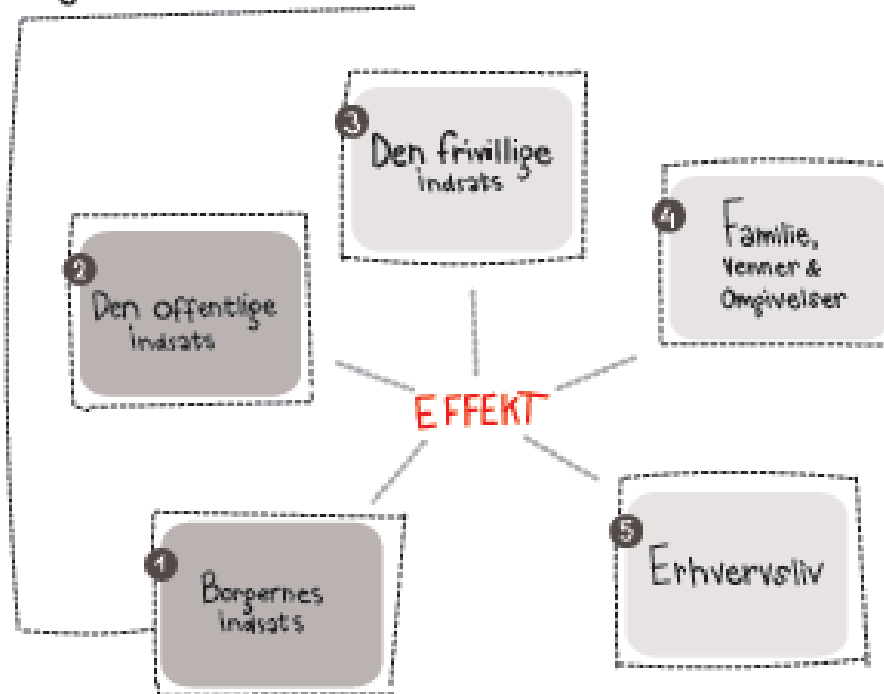
Kommunen version 3.0

	Kommunen 1.0 (frem til ca. 1970)	Kommunen 2.0 (ca. 1970-2007)	Kommunen 3.0 (fra år 2007 og frem)
Den gode medarbejder er...	optaget af retfærdighed	servicemindet, imødekommende og kan leve sig ind i borgerens behov	optaget af at finde ressourcerne hos alle, bringe mennesker sammen i fællesskaber samt mediere og støtte
Den gode leder...	er god til at huske reglerne	er god til styring	er god til ledelse

» Gammel» Velfærdsforståelse

» Ny» Velfærdsforståelse

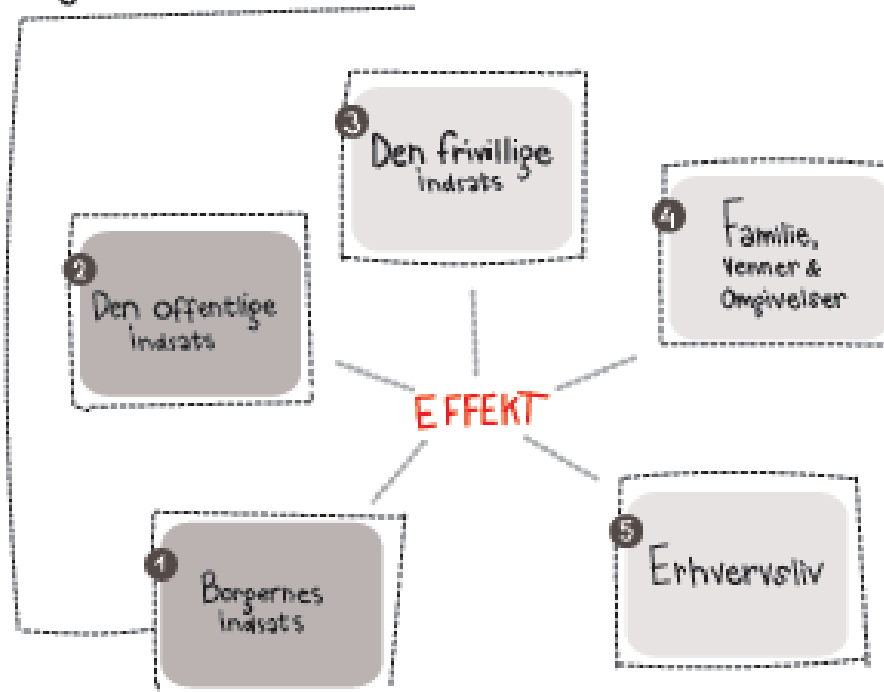

- Frivillige skaber livskvalitet: Inspiration til samarbejdet mellem den frivillige verden og det offentlige, Ældre Sagen 2015

» Gammel» Velfærdsforståelse

» Ny» Velfærdsforståelse

- Frivillige skaber livskvalitet: Inspiration til samarbejdet mellem den frivillige verden og det offentlige, Ældre Sagen 2015

Muligheder

- Flere aktører, større mangfoldighed
- Improvisation (rebelsk og ustyrligt) = større kreativitet og uventede muligheder
- Selvorganisering inden for en tydelig ramme (Open Space) = større ejerskab og engagement
- Nye løsninger på tværs af hierarkier og roller
- Løsninger der inddrager lokalsamfundets ressourcer (ABCD metoden) – og dermed løsninger der er kontekstspecifikke og unikke
- Bedre kvalitet uden at spille penge

**HVOR LIGGER
BARRIERERNE?**

Dilemmaer

- Hvad ønsker målgruppen – mere netværk i civilsamfund eller mere professionel hjælp? Eller en kombination?
- Er det rimeligt, at man som udsat borger ikke kan få det samme tilbud uanset hvor man bor?
- Frivilligt arbejde er pr. definition "godt". Der bliver også lavet frivilligt arbejde, der ikke har stor effekt – er det bedre end ingenting?
- Kan man uden videre importere en ide, en aktivitet eller et koncept fra et lokalsamfund og implementere det et andet sted?

Barrierer

